Gemeente Wassenaar

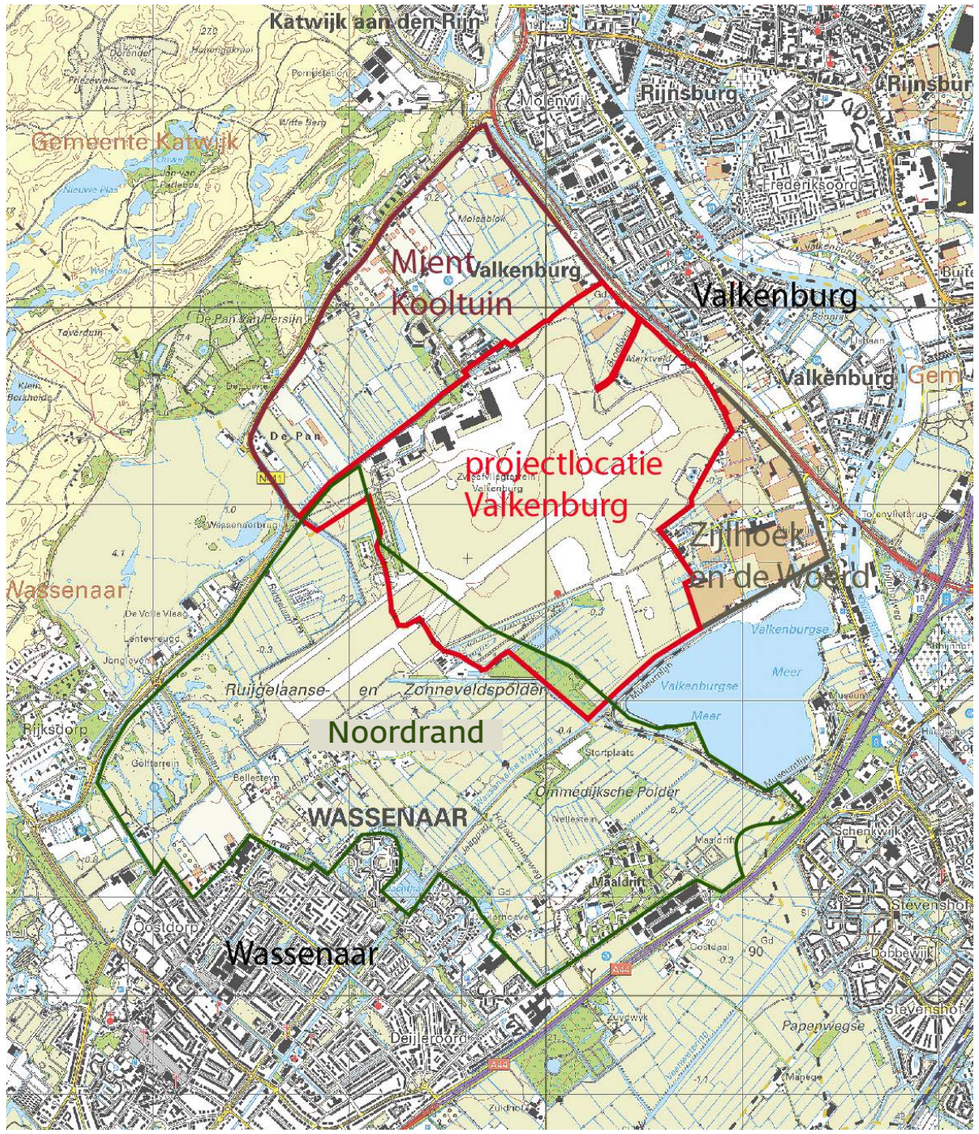
PROGRAMMA NOORDRAND

PROGRAMMA NOORDRAND WASSENAAR

vastgesteld d.d. 14 oktober 2025

Introductie

In de Structuurvisie ‘Wassenaar 2025, Landgoed aan Zee’ uit 2017 zijn de kwaliteiten en karakteristieken van de gemeente beschreven en zijn deze vertaald in gewenste ontwikkelrichtingen. Daarbij is aangegeven dat voor het gebied tussen Wassenaar en Katwijk (Noordrand) een integrale nadere uitwerking opgesteld dient te worden. In 2020 is hiervoor een Nota van Uitgangspunten opgesteld. Dit heeft geleid tot het programma voor het gebied dat in dit document wordt beschreven. Kenmerk voor de gekozen aanpak is, dat breed in de samenleving is opgehaald wat wensen, ideeën en opgaven zijn die in het gebied spelen. Op basis hiervan zijn uitgangspunten en gezamenlijke ambities geformuleerd. Een beschrijving van de aanpak, de Structuurvisie en de Nota van Uitgangspunten zijn te vinden op de website van de gemeente. In dit programma gebruiken we voor het gebied verder de aanduiding Noordrand. *Ter inspiratie: Het verhaal van Wassenaar, De historie van landschap, stedenbouw en architectuur (editie 2021).*
https://www.wassenaar.nl/het-verhaal-van-wassenaar

Situatie project locatie Valkenburg. Bron: Opentopo.

Definitie Programma

Het Programma is een beleidsmatige uitwerking van de door de gemeenteraad vastgestelde Structuurvisie en de Nota van Uitgangspunten Groene Zone. In het Programma wordt een concrete invulling gegeven aan de beleidsmatige en strategische keuzes die op hoofdlijnen zijn vastgelegd in de Structuurvisie en de Nota van Uitgangspunten. Het Programma bevat geen rechten en plichten voor burgers en bedrijven, maar is wel richtinggevend voor het omgevingsplan (voorheen bestemmingsplan) en voor omgevingsvergunningen die daarvan afwijken. De Structuurvisie zal worden opgevolgd door de inmiddels in voorbereiding zijnde omgevingsvisie waarin de hoofdlijnen van het omgevingsbeleid worden neergelegd.

Hoewel de Structuurvisie op pagina 91 aangeeft dat op de gebiedsuitwerkingen na de Structuurvisie betrekking heeft op het gehele grondgebied van de gemeente Wassenaar, houdt het Programma rekening met de beleidsuitgangspunten op lokaal, provinciaal en rijksniveau.

Regionale context

Nationaal Park Hollandse Duinen

Het Programma van de Noordrand is één van de projecten binnen het Nationaal Park Hollandse Duinen. Dit Programma geeft verdere invulling aan de versterking van het open polderlandschap, duurzaam agrarisch ondernemerschap, het realiseren van natuur en vergroot de recreatieve aantrekkelijkheid voor de omliggende woonkernen. Met het Programma voor de Noordrand wordt een belangrijke kwaliteitsimpuls gegeven aan de ecologische verbinding tussen de duinen en het Groene Hart.

Beeldmateriaal: website Nationaal Park Hollandse Duinen

De laatste groene corridor

Wassenaar staat binnen de regionale context voor drinkwater, kustbescherming en recreatie. De Noordrand is in Zuid-Holland de laatste ecologische corridor van de duinen naar het achterliggende veenweide gebied. Het gebied staat ernstig onder druk. De inzameling en verwerking van afval, woningbouwplannen, de aanstaande uitbreiding van het Valkenburge Meer, uitbreidingsplannen van Defensie en zoekgebieden voor windmolens maken dat de kwaliteiten van het gebied kunnen worden aangetast. Ook de agrarische bedrijven die het gebied beheren worden in hun voortbestaan bedreigd als niet de juiste keuzes worden gemaakt. Daarom is het goed dat er nu een programma is waarmee de waarden van het gebied beschermd en zelfs versterkt kunnen worden. Belangrijk is, dat dit programma in samenspraak met bewoners, bedrijven en instanties met belangen in het gebied is opgesteld.

Foto: Noordrand vanaf de noordzijde (zicht op MOB-complex, Maaldrift)

Leeswijzer

Opbouw Ontwerpprogramma

Leidende principes

Het Programma voor de Noordrand geeft richting aan het behouden en versterken van de waarden van het gebied. Om dit concreet te maken zijn de uitgangspunten aan de hand van drie samenhangende, leidende principes geformuleerd: ‘agrarisch met ruimte voor natuur’, ‘respect voor waarden en leefbaarheid’ en ‘Water en Bodem sturend’. De leidende principes geven kaders mee aan ontwikkelingen.

Bij het bepalen van de leidende principes is uitgegaan van een ‘lagenbenadering’, waarbij er voor elke laag doelen zijn geformuleerd. Het principe ‘Water en Bodem sturend’ gaat over de fysieke gesteldheid van het gebied. De doelen die hierbij zijn geformuleerd hebben betrekking op schoner water en een betere bodemstructuur. Het principe ‘Respect voor waarden en leefbaarheid’ gaat over het beschermen van het landschap en het stimuleren van initiatieven die bijdragen aan herstel van de rust in het gebied. Het principe ‘Agrarisch, met ruimte voor natuur’ geeft richting aan gewenste ontwikkelingen op het niveau van het gebruik van de gronden.

De lagenbenadering kan helpen in het keuze- en afwegingsproces bij de verdere ontwikkeling van het gebied. Daarbij is het vertrekpunt dat niet één van de drie lagen het belangrijkste is voor deze ontwikkeling. Elke laag draagt eraan bij. De lagenbenadering houdt echter wel in dat een onderliggende laag voorwaarden stelt aan andere lagen. Zeker vanuit een perspectief van duurzame ontwikkeling zijn veerkracht en omkeerbaarheid van ingrepen belangrijk. In de afweging is het belangrijk oog te hebben voor de wisselwerking tussen de lagen en te beseffen dat elke laag van invloed is om tot een keuze te komen.

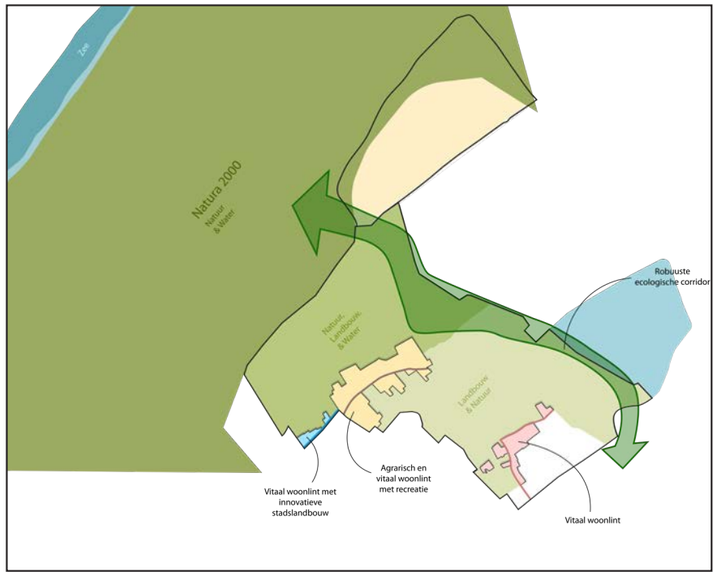
Gezamenlijke ambities

De leidende principes vertalen zich in ambities voor het gebied: herstel van cultureel erfgoed, een vitale agrarische sector, versterking van de natuur, schoner water en een gezonde leefomgeving. De gemeente neemt het initiatief om samen met partners in het gebied de gewenste ontwikkelingen te realiseren. Hiervoor wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld. Andersom worden initiatieven gestimuleerd die bijdragen aan de gezamenlijke ambities. Dat kunnen initiatieven zijn van particulieren en bedrijven en ook van instanties (provincie, hoogheemraadschap, Dunea, etc.).

Ontwikkelperspectief

De leidende principes en gezamenlijke ambities zijn vertaald naar gewenste ontwikkelingen. Op de kaart zijn deze weergegeven. De uitwerking van gewenste ontwikkelingen tot concrete initiatieven is veelal maatwerk, waarin de verschillende partners in het gebied, waar nodig, een rol krijgen. Initiatieven hebben ieder hun eigen besluitvormingsproces. De Omgevingswet schept hiervoor de kaders.

Leidende principes

Agrarisch, met ruimte voor natuur

De ecologische waarden maken van de Noordrand een belangrijke natuurlijke corridor tussen de duinen en het achterland. De agrariërs beheren al generaties lang het landschap en zorgen daarmee voor leefbaarheid en economische activiteit. Het versterken van de relatie tussen landbouw en natuur op een manier dat agrarische bedrijven een gezonde toekomst hebben is daardoor leidend voor het programma van de Noordrand.

Doelen:

- Behouden en versterken van agrarische functies die passen bij de kwaliteiten van het gebied
- Versterken ecologische corridor-functie tussen de duinen en het veenweidegebied (droge en natte natuur)
- Beschermen weide- en akkervogels
- Bufferfunctie woningbouw Valkenhorst
- Beschermen van de duinen door het gebied in te richten als bufferzone

Kansen en mogelijkheden:

- Beschikbaarheid van gronden op het voormalige vliegkamp (natuur en agrarisch medegebruik)
- Inrichten aangewezen zone Natuurnetwerk Nederland (NNN), langs de tankgracht en het Valkenburgse Meer
- Vergroten van de natuurbuffer tegen Valkenhorst op het voormalige vliegkamp
- Agrarisch natuurbeheer ten westen van het vliegkamp
- Toevoegen van natuurvriendelijke oevers (met name langs openbare wegen, waterlopen en paden)
- Inrichten en toevoegen ‘stepping-stones’ voor dieren

Respect voor waarden en leefbaarheid

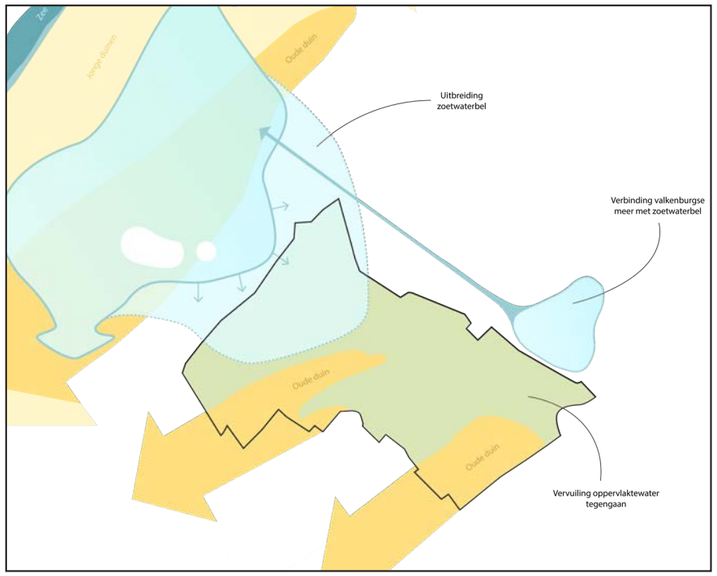
De wegen uit de Romeinse tijd, het middeleeuwse polderlandschap en de oorlogsrelicten zijn onderdeel van het dagelijkse leven. Extensieve recreatie hoort hierbij. Door de landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische waarden van het gebied meer te respecteren wordt het gebied leefbaarder en geeft het bewoners en bezoekers een gevoel van rust, ruimte en draagt het bij aan historisch besef.

Doelen:

- Duurzaam behouden en versterken van cultuurhistorische waarden en structuren
- Behouden graslanden als belangrijke dragers van het open veenweidegebied
- Versterken van het landschap door het wegnemen van verstorende elementen
- Toevoegen van elementen die het landschap versterken

Kansen en mogelijkheden:

- Inrichten van het voormalige vliegkamp met respect voor cultuurhistorie
- Herstel van de monumentale tankgracht
- Toevoegen van recreatieve routes aan de randen van het gebied (ommetjes)
- Herstel open doorzichten en aanbrengen beplanting die zichtlijnen versterkt
- Verwijderen overtollige/niet vergunde gebouwen, opslagterreintjes, etc.
- Uitplaatsen ‘industrie-achtige’ functies
- Toegankelijkheid militaire relicten vliegkamp
- Vriendelijker inrichten en afwaarderen Katwijkse- Wassenaarseweg

Water en Bodem sturend

De oorsprong van het gebied en de latere ontginningen vormen de basis van de agrarische activiteiten en de natuurwaarden. Met schoon water, extra waterberging en een gezonde bodem kunnen de landbouw en de natuur zich samen verder ontwikkelen. Met extra waterberging, draagt de Noordrand bij aan het tegengaan van de effecten van klimaatverandering en de verzilting van de ondergrond. Ook wordt hiermee ingespeeld op versterking van de drinkwatervoorziening.

Doelen:

- Versterken drinkwatervoorziening
- Schoner oppervlaktewater
- Tegengaan van verdroging en verzilting
- Vergroten biodiversiteit

Kansen en mogelijkheden:

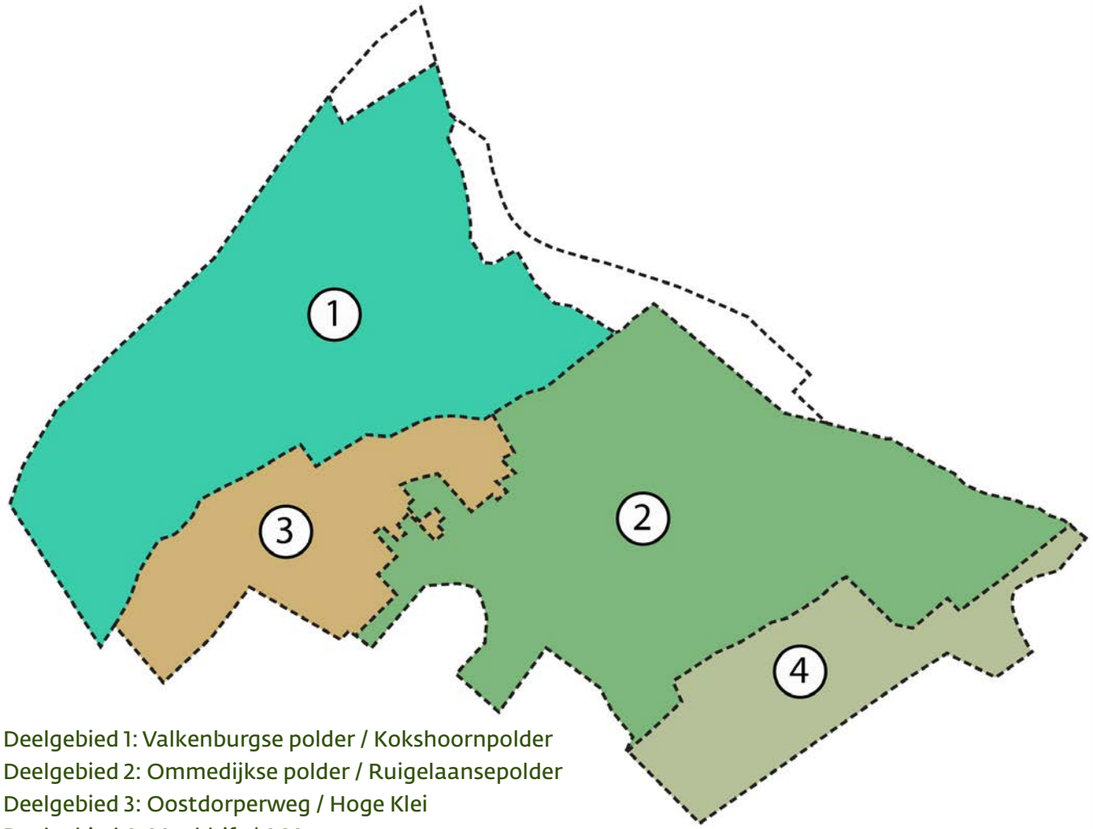
- Het inlaten van schoon kwelwater uit de duinen
- Het (waar mogelijk) opzetten van het waterpeil in de polders
- Verbeteren bodemstructuur door natuurontwikkeling (voormalig vliegkamp) en agrarisch natuurbeheer
- Terugbrengen vierkante meters verharding bedrijven
- Afkoppelen regenwater in het gebied en aangrenzende woonwijken
- Gescheiden rioolstelsel en wegnemen riool overstort

Zicht over bollenvelden vanaf de Kokshornlaan over de Hoge Klei, met in de verte de toren van de Dorpskerk, richting zuidwest, maart 1984 (gemeentearchief 08309).

De tuinen van de familie Schmal tussen de Oostdorperweg en de Hoge Klei, richting oost, 16 februari 1972 (gemeentearchief 00345).

Deelgebied 1: Valkenburgse polder / Kokshoornpolder
Deelgebied 2: Ommedijkse polder / Ruigelaansepolder
Deelgebied 3: Oostdorperweg / Hoge Klei
Deelgebied 4: Maaldrift / A44-zone

foto: Noordrand vanaf Hogeboomseweg

PROGRAMMA NOORDRAND

Valkenhorst

Lentevreugd

Overgangszone
Valkenhorst

Valkenburgse Meer

Rijgelaan

Oostdorperweg

Hogeboomseweg

Maaldrift

Ammonsplantage

gemeente Leiden
gemeente Wassenaar

Rijnlan

Gezamenlijke ambities

Wassenaar-vignet

Duurzaam & schoon
Iedereen die de Noordrand gebruikt is zich bewust van de kwaliteiten en kwetsbaarheden van het gebied. Bedrijven anticiperen op hun maatschappelijke rol om te verduurzamen en wachten niet af. Bij alle activiteiten in het gebied wordt ernaar gestreefd om weinig tot geen afval, overlast (lucht, geluid, verkeer) of schadelijke stoffen of te produceren en de natuur en het landschap te beschermen.

Gezond & veilig
De Noordrand heeft een positieve impact op de gezondheid van de mensen die er wonen en uit de omliggende buurten. Er is ruimte voor recreatie en ontspanning, de lucht en het water worden schoner en mooie afwisselende vergezichten zorgen voor een prettige beleving. Het gebied nodigt uit om te bewegen (fietsen, wandelen, paardrijden, kanoën, zwemmen, al dan niet met een beperking). Waar mogelijk worden bedrijven met zware, industriële functies verplaatst naar bedrijventerreinen. Hierdoor wordt het gebied veiliger en schoner.

recreatief punt

recreatieve route

Bereikbaar & toegankelijk
Het verkeer aan de randen van de Noordrand wordt waar mogelijk vertraagd, waarbij voldoende doorstroming gewaarborgd blijft. Sluipverkeer wordt ontmoedigd. Voor recreanten en bezoekers is het prettig en veilig om de bestaande wegen te gebruiken en er komen ommetjes. Er worden plekken toegevoegd waar recreanten even kunnen rusten en van de omgeving kunnen genieten. Educatieve informatieborden zorgen (in meerdere talen) voor extra beleving van de cultuurhistorische en ecologische waarden van het gebied. Bij deze rustplekken zijn voldoende en veilige voorzieningen om vervoersmiddelen (geen auto's) te stallen. Functies die verkeer aantrekken (streekwinkels, horecagelegenheden, opstapplaatsen voor rondritten of kanovaarten) hebben voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein.

Leefbaar & aantrekkelijk om te wonen
Het gebied staalt rust uit en de cultuurhistorische waarden zijn afleesbaar en beleefbaar. Het is daarom noodzakelijk dat de industrieachtige functies en de milieustraat uit het gebied verdwijnen. Extensieve, kleinschalige recreatieve voorzieningen zorgen voor een prettig en aangenaam woon-, en leefklimaat voor bewoners. Bezoekers worden gestimuleerd om per fiets, wandelend of vergelijkbaar het gebied te ontdekken en te beleven. Er wordt ingezet op het verminderen van interne autoverplaatsingen en het verbeteren van de verkeersveiligheid van de langzame verkeerdeelnemer.

Economisch vitaal
Het open landschap wordt grotendeels gedragen door de aanwezig veehouderijen. Deze bedrijven (inclusief een paardenfokkerij) beheren het gebied en daarvoor is het nodig dat zij zich op een gezonde manier verder kunnen ontwikkelen. De gronden op het voormalige vliegkamp die als natuur worden ingericht zijn hiervoor belangrijk (agrarisch medegebruik). Een herverkaveling van gronden is zeer wenselijk omdat bedrijven dan efficiënter kunnen werken (minder omrijden, lagere kosten, kansen voor extensivering). De economie is verder kleinschalig en gericht op extensieve dagrecreatie, paardenhouderijen en innovatieve tuinbouw (Hoge Klei). De paardenhouderijen (stallingen, maneges) vormen gezamenlijk een economische speler van belang is in het gebied. En zij dragen bij aan de mogelijkheden om op een sportieve manier van de omgeving te genieten. Deze bedrijven zorgen echter wel voor druk op het landschap door het intensieve gebruik van de landbouwgrond en de aanwezige paddocks. Dit is een belangrijke keerzijde. Hierdoor is het niet wenselijk dat er meer areaal voor paardenhouderijen bij komt.

Waardevol, natuurlijk en klimaatadaptief
De Noordrand is een agrarisch gebied. De ontstaansgeschiedenis en karakteristieken zijn duidelijk zichtbaar in het landschap. Ontwikkelingen zijn gericht op het versterken van de ecologische functies en kwaliteiten van het gebied met behoud van de extensieve veeteelt en de aanwezige cultuurhistorische waarden. Natuurontwikkeling richt zich op bescherming van de duinen, een groene buffer tegen Valkenhorst, weide- en akkervogels en het realiseren van een natuurlijke corridor naar het achterland. Nieuwe natuur kan zich eenvoudig voegen in het landschap, deels door het gebruik van historische kavelpatronen, maar ook door robuuste, nieuwe elementen toe te voegen. Door het opzetten van het waterpeil in de polders aan de westzijde van het gebied, wordt verdroging en verzilting tegengegaan. Kwelwater uit de duinen wordt gebruikt om het grond- en oppervlaktewater schoner te maken.

Ontwikkelingen die niet passen in de Noordrand
- Activiteiten die niet vergund zijn (handhaving is hier aan de orde).
- Grootschalige woningbouwprojecten
- Extra areaal voor paarden (paardenhouderijen)
- De vestiging van bedrijven met een grote impact op de omgeving door verkeersaantrekkende bewegingen en een grote milieubelasting
- De ontwikkeling van recreatieve voorzieningen die de schaal en draagkracht van het gebied te boven gaan (extra autoverkeer, parkeervoorzieningen, verstoring rust, ruimte, natuur)

Ontwikkelperspectief

Gebiedsoverstijgend

Cultuurhistorisch waardevolle elementen:
Elementen met hoge cultuurhistorische waarden die behouden of versterkt dienen te worden. Dit kunnen monumenten zijn of archeologisch waardevolle gebieden, maar ook ensembles van landschappelijke elementen die het verhaal van de Noordrand vertellen.

Overgangszone in Bestemmingsplan Valkenhorst:
Zone in het bestemmingsplan Valkenhorst (gemeente Katwijk), bedoeld voor een top woonmilieu in het groen. Zoekgebied recreatieve route als verbinding tussen het Valkenburgse Meer en de N441.

Natuurlijke boskamers:
Locaties waar door het toevoegen van bos, natuurlijke 'stepping stones' voor dieren ontstaan. Heeft een sterke relatie met de ecologische verbinding, faunapassage.

Ecologische verbinding, faunapassage:
De Noordrand wordt ingesloten door twee verkeersaders: de N441 (Katwijkseweg) en de A44/N44 (Rijksstraatweg). Het is zeer wenselijk dat er ecologische passages komen om de natuur te verbinden.
Eén van de beoogde doelen is de, in de loop der jaren, versnipperde bosstukken weer met elkaar te verbinden. Mogelijkheden om dit te realiseren zijn langs en haaks op de N44 verschillende percelen te beplanten met inheemse boomsoorten zoals zomereik en gewone es. Deze bosjes fungeren als stapstenen voor soorten als eekhoorn en boommarter. Rond de stapstenen zal een zoom van struweel en nectarhoudende kruiden komen. De stapstenen worden verbonden door middel van bomen in laanverband. Hierdoor heeft de verbinding tevens een functie als vliegroute voor vleermuizen. Doelsoorten: boommarter, eekhoorn, dwergmuis, bunzing, hermelijn, wezel waterspitsmuis. Alsook bos- en struweelvogels als boomvalk, ransuil, grote bonte specht, groene specht. Ook geschikt als vliegroute en mogelijk als verblijfplaats voor vleermuizen.

Groenblauwe hoofdstructuur:
Groenblauwe verbindingen waarbinnen biodiversiteit (flora en fauna) en kansen voor klimaatadaptatie optimaal benut worden (natuurvriendelijke oevers langs openbare wegen en watergangen, het herstel van waterlopen, etc). De groenblauwe verbindingen komen tot stand door langs bestaande watergangen natuurvriendelijke oevers te realiseren. Mogelijkheden om dit te realiseren zijn bijvoorbeeld de aanleg van bloemrijke graslandjes. Bij de (her-)inrichting dient tevens rekening gehouden te worden met de cultuurhistorische waarden. Één van de beoogde doelen is de, in de loop der jaren, versnipperde bosstukken weer met elkaar te verbinden. Mogelijkheden om dit te realiseren zijn langs het tracé langs de Tankgracht verschillende percelen te beplanten met inheemse boomsoorten als zomereik en gewone es. Deze bosjes fungeren als stapstenen voor soorten als eekhoorn en boommarter. Rond de stapstenen zal een zoom van struweel en nectarhoudende kruiden komen.

RES-zoekgebied zon en wind :
Zoekgebied heeft betrekking op de zoekgebieden zoals deze zijn opgenomen in de door Provinciale Staten vastgestelde RES 1.0.
Uit het gebiedsproces komt naar voren dat windmolens niet in de Noordrand passen. De ontwikkelrichting is meer ruimte voor natuur en landschap, met behoud van agrarische functies.

Fiets- en wandelroutes (bestaand):
Bestaande wegen/paden door het gebied, waarbij een sterke wens is dat de recreatieve functie verbeterd kan worden door het verlagen van de druk door (zwaar) autoverkeer. Zie Oostdorperweg en Transformatielocaties.

Fiets- en wandelroutes (nieuw, zeer wenselijk):
Versterken landschappelijke beleving. Dragen bij aan het verbeteren van de leefbaarheid en gezondheid van het gebied zelf en aangrenzende woonwijken (positieve gezondheid). Basisprincipe is het maken van meerdere (kleinere) ommetjes, zonder dat het kerngebied van de Noordrand doorkruist hoeft te worden. Wordt onderdeel van het routenetwerk van Duin, Horst en Weide.
Waar mogelijk: natuurvriendelijke oevers.

Waterlopen:
Cultuurhistorisch waardevolle elementen. Onderdeel van een netwerk waar ecologische en recreatieve kansen beter benut kunnen worden (bijv natuurvriendelijke oevers en ruimte voor niet-gemotoriseerde boten en kano's).

Kanoroutes:
Versterken beleving bestaande kanoroutes, door verbetering en uitbreiding van opstappunten en het koppelen met kleinschalige horeca.

Vergezichten vanaf de linten:
Zichtlijnen waarlangs het gebied beleefd kan worden, met op strategische plaatsen ruimte voor informatieborden en voorzieningen voor rust (bank). Doel is het behouden en versterken van de zichtlijnen met landschapselementen.

Projectgrens Groene Zone:
Begrenzing volgens de projectbegrenzing uit de Nota van Uitgangspunten, in combinatie met de specifieke aanduiding uit het Bestemmingsplan Woongebied Valkenhorst.

Jachthaven:
Jachthaven, inclusief ondergeschikte recreatieve functies.

Deelgebied 1: Valkenburgse polder / Kokshoornpolder

Gebied met natuur en agrarisch medegebruik:
Zone waar agrarisch gebruik ondergeschikt is aan de natuur. De landbouw is erop gericht om voedsel te produceren op meer hectare grond (productieruimte) met minder input van buiten, zoals kunstmest, veevoer en gewasbeschermingsmiddelen. Zo wordt per hectare landbouwgrond vaak minder geproduceerd dan in de intensieve landbouw, ook vanwege natuurvriendelijke oevers en/of hogere grondwaterstanden. Natuurinclusieve landbouw en biologische landbouw zijn voorbeelden van natuur met agrarisch medegebruik.

Agrarisch gebied met cultuurhistorische en natuurwaarden:
Dit zijn de gronden waar de agrariërs de kost op verdienen. Middeleeuwse verkaveling en daardoor cultuurhistorisch en landschappelijk van grote waarde. Ontwikkelrichting is het versterken van de ecologische waarden in combinatie met agrarisch-economische doelen.

Gebied met kansen voor extra waterberging:
Zone waar met respect voor bestaande functies de mogelijkheden voor extra waterberging wordt onderzocht (door middel van opzetten polderpeil en inlaten schoon kwelwater). Met agrarisch natuurbeheer kunnen de natuurwaarden worden versterkt.

Ruigelaan:
Voormalige verbindingsweg door het gebied. Wordt niet open gesteld vanwege het risico op verstoring van de natuur op het voormalige vliegkamp. Bestaande functies worden behouden en kunnen worden omgezet als de nieuwe functie naar rato bijdraagt aan kwaliteitsverbetering van het gebied (landschap, natuur, cultuurhistorie).

Voormalige Torpedoloods en testlocatie vliegtuigmotoren:
Locatie in met kansen voor educatie en dagrecreatie met ondergeschikte horeca in een actieve leer, speel-omgeving. Onderdeel van de ecologische tussen zone tegen Valkenhorst.

Rozenstein:
Golfbaan met interessante natuurwaarden (GEO certificaat). Fungeert als belangrijke ecologische buffer ten behoeve van Lentevreugd Natura 2000). Er Liggen kansen voor extra natuur en het opzetten van het waterpeil. Nader te onderzoeken.

Zoekgebied mogelijke testlocatie drones:
Als gevolg van de Bestuurlijke Afspraken wordt de haalbaarheid en mogelijkheid voor inpassing van een testlocatie voor drones onderzocht. Mogelijk is een combinatie/synergie te maken met zweefvliegen.
Uit het gebiedsproces komt naar voren dat het testen van drones in de Noordrand niet wenselijk is. De ontwikkelrichting is meer ruimte voor natuur en landschap, met behoud van agrarische functies. Dit is de laatste groene corridor van de duinen naar het achterland in Zuid-Holland.

N441, Katwijkseweg:
De Katwijkseweg vormt een barrière tussen de Lentevreugd en Noordrand. Afwaardering is zeer wenselijk en dient meerdere doelen: vergroten veiligheid, tegengaan sluipverkeer, verbeteren oversteekbaarheid (mens en dier), verlagen stikstofuitstoot, verbeteren recreatieve functie (ook de fietspaden), etc. Er liggen kansen voor het versterken van de landschappelijke beleving door herprofilering tot 'Dune-Parkway', waarbij snelheids-remmende maatregelen, faunapassages en oversteekplaatsen worden ingepast. Nader te verkennen met de Provincie Zuid Holland. Het spreekt voor zich dat vrachtverkeer en bussen na afwaardering gebruik van de N441 moeten kunnen blijven maken.

Reconstructie Duinrel:
Herstel van een oude historische duinrel als groen-blauwe structuur ten behoeve van het inlaten van schoon kwelwater uit de duinen en het vergroten van de biodiversiteit.

Deelgebied 2: Ommedijkse polder / Ruigelaansepolder

Agrarisch gebied met cultuurhistorische en natuurwaarden:
Dit zijn de gronden waar de agrariërs de kost op verdienen. Middeleeuwse verkaveling en daardoor cultuurhistorisch en landschappelijk van grote waarde. Ontwikkelrichting is het behoud van de agrarische functies in combinatie met het versterken van de ecologische waarden door het inrichten van natuurvriendelijke oevers en het verbeteren van de waterkwaliteit.

Weide- en/of akkervogel gebied:
Gebied waar omstandigheden worden gecreëerd voor en het beheer gericht is op het vestigen van weide- en/of akkervogels.

Ecologisch overgangsgebied (Tussenzone):
Overgangsgebied dat door middel van vegetatie/beplanting een ruimtelijke en natuurlijke buffer vormt met Valkenhorst. Inrichting: moeraszones, die over gaan in vochtige en droge weiden, ruigtes, struweel en bosbeplanting in een patroon van zichtlijnen. Belangrijke aanvulling op de robuuste ecologische verbindingszone Lentevreugd – de Horsten.

Potentiele zoeklocatie drinkwater, incl inname/voorzuivering:
Zoekgebied voor drinkwater ten behoeve van de vergrote vraag naar drinkwater in de regio, inclusief ruimte voor innamepunt, voorzuivering en ondergrondse infrastructuur.

Uitbreiding Valkenburgse Meer:
Gronden ten behoeve van de uitbreiding van het Valkenburgse Meer, inclusief te verplaatsen/vervangen infrastructuur, smalspoor, Natuurnetwerk Nederland en overige te verplaatsen functies.

Stoomtrein (bestaand en uit te breiden):
Bestaand smalspoor. Te verleggen bij uitbreiding van het Valkenburgse Meer.

Deelgebied 3: Oostdorperweg / Hoge Klei

Oostdorperweg:
De Oostdorperweg, deel van de oude Heerweg, is een oude landweg die van oudsher het dorp Wassenaar verbindt met de meer noordelijke gebieden. Het gebied is gelegen tussen twee weteringen (Kaswatering en Zijlwatering) die de afwatering van het gebied verzorgen. De weg ligt op een uitloper van een strandwal in het agrarische weidegebied van de polders van de Oude Rijn.
De profilering van de weg is smal, met aan weerszijden een berm-talud naar de sloot. Aan beide zijden is een dichte beplanting met o.a. knotwilgen, elzen en meidoorn aanwezig. Hierdoor is er een afscherming naar de wijde omgeving, alhoewel er diverse doorzichten mogelijk zijn.
Prettig om te wonen, wandelen fietsen, met ruimte voor kleinschalige, agrarische, economische functies.

Bebouwingslint Hoge Klei / Verlengde Hoge Klei:
Het gebied rondom de Hoge Klei ligt op de grens van de bebouwde kom en het landelijk gebied waar de (veelal voorheen) bollenvelden beginnen. Het ligt op een uitloper van een strandwal in het rivierenlandschap van de Oude Rijn. Langs deze weg is in de loop der tijd lintbebouwing ontstaan. De Hoge Klei is een zandpad achter de Oostdorperweg waaraan enkele boerderijen en arbeiderswoningen staan.

Gronden Hoge Klei / Verlengde Hoge Klei:
Voormalige bollenvelden, dicht bij het dorp.
Cultuurhistorisch relevant. Woningbouw is uitgesloten.

Zoeklocatie parkeren en voorzieningen:
Locatie, geschikt te maken als openbare parkeervoorziening voor mensen die niet goed ter been zijn, inclusief (invaliden)toilet.

Deelgebied 4: Maaldrift / A44-zone

Ammonslaantje / Maaldrift:
Het gebied kenmerkt zich als lintbuurt, waarvan het Ammonslaantje en Maaldrift de ruggegraat vormen. Cultuurhistorisch relevant, vanwege de openheid naar het landschap. Op één boerderijcomplex na staan alle bouwwerken aan de noord- en westzijde van de weg. Hierdoor vormt de buurt een relatief afgeronde eenheid met ruim zicht op het omliggende polderlandschap. Beide linten hebben een brede mix aan functies (wonen, werken, sport, en is ecologisch waardevol door het grote aantal bomen en hagen). Openheid richting het polderlandschap dient gewaarborgd te blijven.

Beoogde maatregelen

Om tot uitvoering te komen van de beoogde doelen uit het programma, zijn verschillende maatregelen opgesteld die bijdragen aan deze doelen. Deze maatregelen zijn niet onuitputtelijk, er zullen waarschijnlijk maatregelen bijkomen of afvallen. De genoemde maatregelen worden in de bijlage (Bundeling maatregelen Programma) nader gespecificeerd.

Landbouw

- Agrarisch natuurbeheer
- Agrarische innovatie

Natuur

- Beperken barriere natuur N44
- Aanleg bos
- Extensivering Kokshoornpolder
- Groenblauwe dooradering
- Vergroten weidevogelareaal
- Verbeteren ecologische verbindingen N441
- Weidevogelgebied ten oosten van A44 (Twickel)
- Natuurontwikkeling Voormalig Vliegkamp

Recreatie

- Ommetjes, fietspaden en kanoroutes
- Torpedoloods als recreatieve voorziening

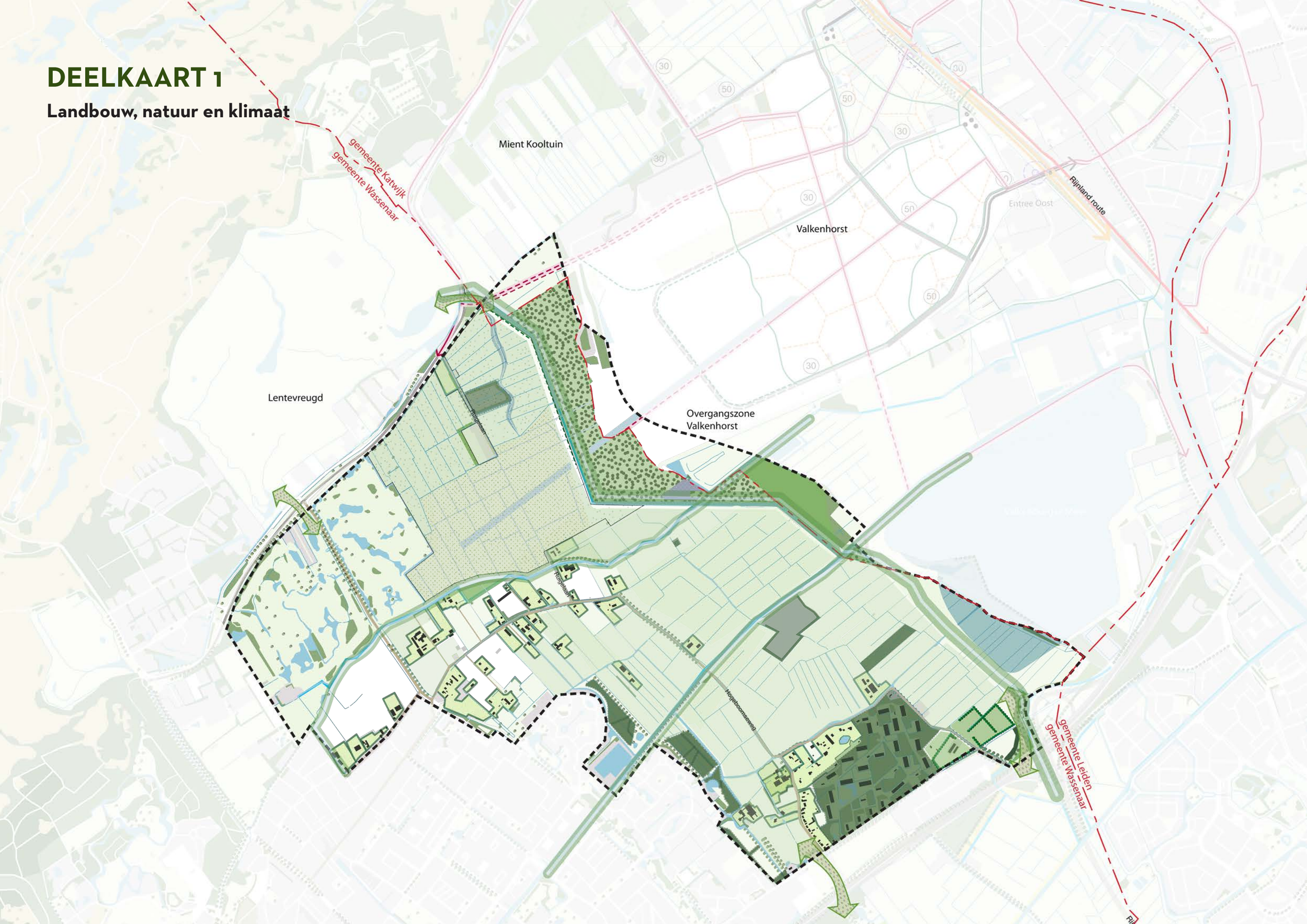
Leefbaarheid

- Afwaardering Katwijkseweg
- Natuurlijke overgang Valkenhorst
- Uitplaatsen zware bedrijven en Avalex
- Ontwikkelingen rand Valkenburgse meer

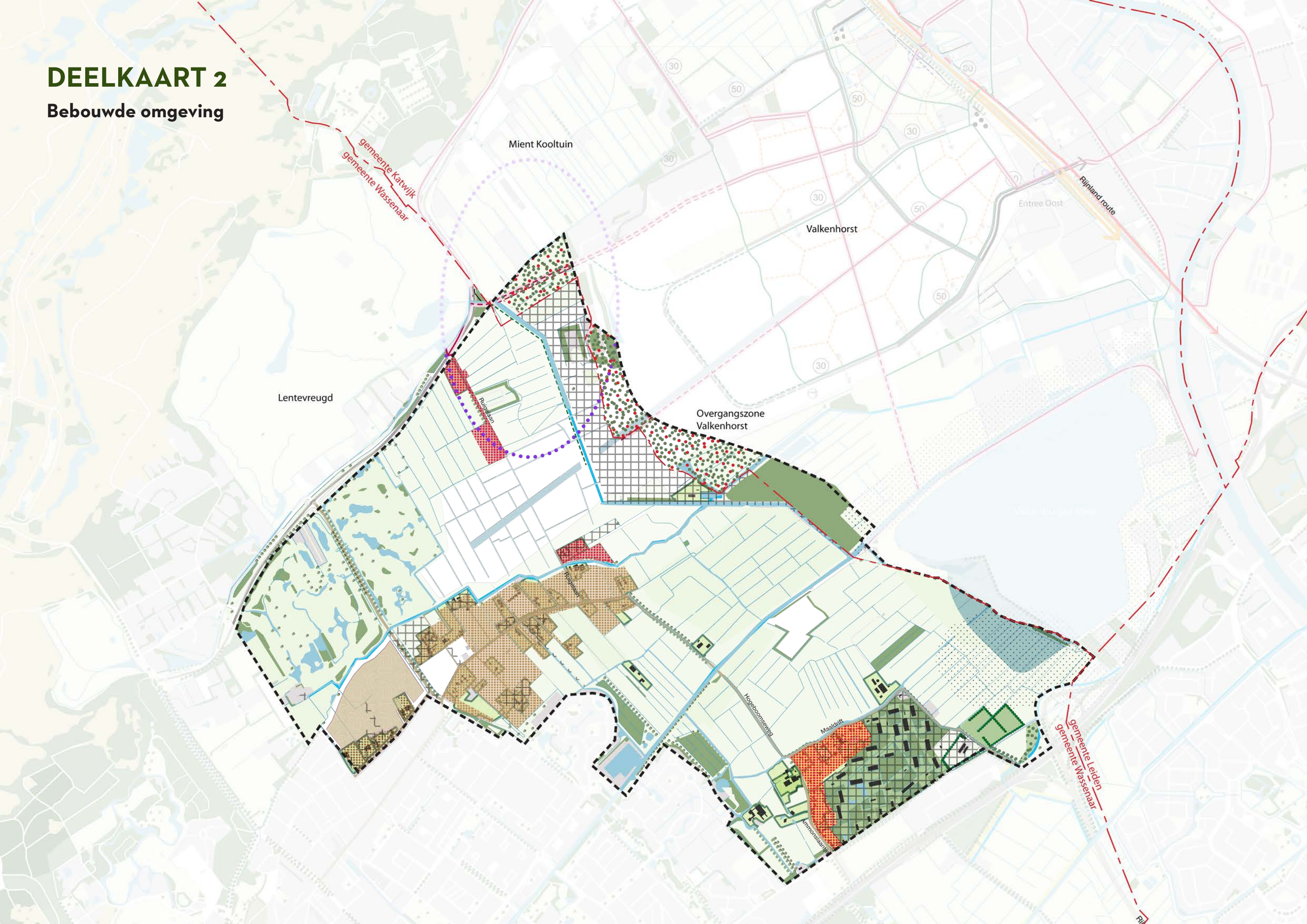
DEELKAART 1

Landbouw, natuur en klimaat

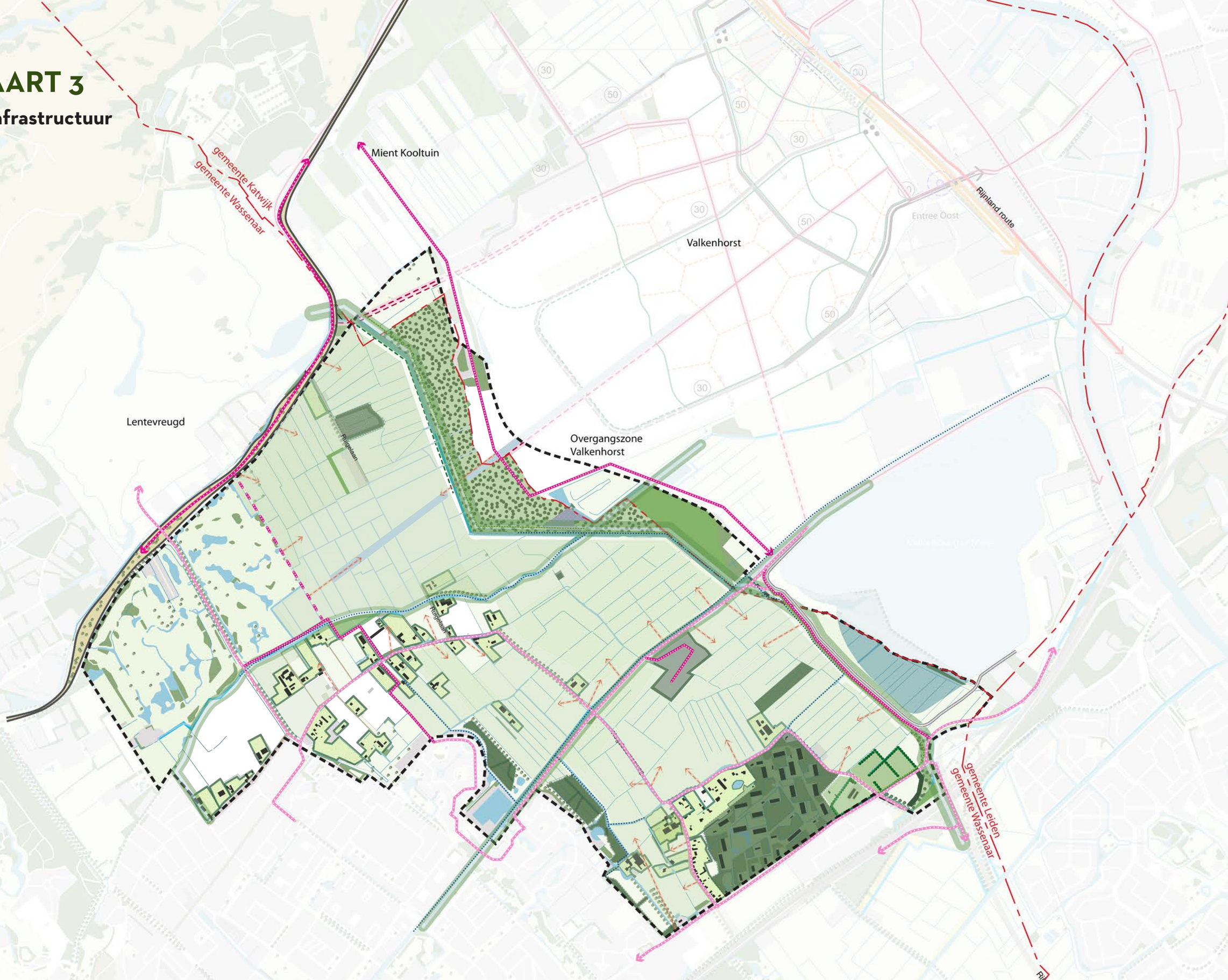
DEELKAART 2

Bebouwde omgeving

DEELKAART 3

Routes en infrastructuur

Gemeente Wassenaar